

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016

Canllawiau Statudol

<u>Cynnwys</u>	Tudalen
<u>Cyflwyniad</u>	1
<u>Adran 25B (Dyletswydd i gyfrifo a chymryd camau i gynnal lefelau staff nyrsio)</u>	1
Person Dynodedig	1
Gofynion Rhesymol	2
Lefel y Staff Nyrsio	2
Camau Rhesymol	3
Hysbysu Cleifion	4
Sefyllfaoedd Lle mae Adran 25B yn Berthnasol	4
<u>Adran 25C (Lefelau staff nyrsio:dull cyfrifo)</u>	6
Cyflwyniad	6
Barn Broffesiynol	7
Adnodd Cynllunio'r Gweithlu sy'n Seiliedig ar Dystiolaeth	9
Pan fo lles claf yn arbennig o sensitif i'r gofal a roddir gan nyrs	9
Amrywio Lefelau Staff Nyrsio	10
<u>Adolygu</u>	10

Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 **Canllawiau Statudol**

Cyflwyniad

1. Dylid darllen y canllawiau hyn ar y cyd â'r darpariaethau newydd a fewnosodwyd yn Neddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 ("Deddf 2006") gan Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 ("Deddf 2016") a Nodiadau Esboniadol Deddf 2016.
2. Mae'r ddogfen hon yn rhoi canllawiau statudol ar adrannau 25B a 25C o Ddeddf 2006. Dyma'r canllawiau statudol y mae'n ofynnol i Weinidogion Cymru eu rhoi yn unol ag adran 25D o Ddeddf 2006.
3. Yn unol ag adran 25D, mae'n rhaid i Fyrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau'r GIG y mae'r dyletswyddau yn adrannau 25B a 25C yn berthnasol iddynt ystyried y canllawiau hyn wrth gyflawni eu dyletswyddau o dan yr adrannau hynny.

Adran 25B (Dyletswydd i gyfrifo a chymryd camau i gynnal lefelau staff nyrsio)

4. Mae adran 25B yn gosod dyletswydd ar Fyrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau'r GIG yng Nghymru (lle y bo'n berthnasol) i gyfrifo a chymryd pob cam rhesymol i gynnal lefelau staff nyrsio ac i hysbysu cleifion o'r lefel honno. Lefel y staff nyrsio yw nifer y nyrsys sy'n briodol i roi gofal i gleifion sy'n bodloni pob gofyniad rhesymol yn y sefyllfa berthnasol. Mae nifer y nyrsys yn golygu nifer y nyrsys cofrestredig (sef y rhai sydd â chofrestriad gweithredol o dan is-adran 1 neu 2 ar gofrestr y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth). Wrth gyfrifo lefel y staff nyrsio, gellir ystyried dyletswyddau nyrsio yr ymgwymerir â nhw o dan oruchwyliaeth nyrs gofrestrdig neu ddyletswyddau nyrsio sy'n cael eu dirprwyo i berson arall gan nyrs gofrestrdig.
5. Yn unol ag adran 25B(3), mae'r ddyletswydd i gyfrifo lefelau staff nyrsio yn gymwys ar hyn o bryd i wardiau meddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol a wardiau llawfeddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol. Fodd bynnag, mae adran 25B(3)(c) yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru lunio rheoliadau i ehangu'r ddyletswydd i gyfrifo lefelau staff nyrsio i leoliadau eraill.

Person Dynodedig

6. Mae adran 25B(1)(a) yn nodi, lle mae Bwrdd Iechyd Lleol ("BILI") neu Ymddiriedolaeth y GIG yng Nghymru ("Ymddiriedolaeth") yn darparu gwasanaethau nyrsio mewn lleoliad clinigol y mae'r adran hon yn berthnasol iddo, rhaid iddo/iddi ddynodi person neu ddisgrifiad o berson, a elwir yn "berson dynodedig", i gyfrifo lefel y staff nyrsio ar gyfer y lleoliad hwnnw.
7. Rhaid i'r person dynodedig weithredu o fewn fframwaith llywodraethu'r BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) sy'n awdurdodi'r person hwnnw i wneud y cyfrifiad hwn ar ran Prif Swyddog Gweithredol y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth). Yn sgil y gofyniad i arfer barn nyrsio broffesiynol wrth gyfrifo lefelau staff nyrsio, dylai'r

person dynodedig fod wedi'i gofrestru â'r Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth a meddu ar ddealltwriaeth o gymhlethdodau pennu lefel staff nyrsio yn yr amgylchedd clinigol.

8. Dylai'r person dynodedig hefyd fod yn unigolyn ar lefel ddigon uchel yn y sefydliad, megis Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio y BILI neu'r Ymddiriedolaeth.

Gofynion Rhesymol

9. Rhaid i'r person dynodedig gyfrifo nifer y nyrsys sy'n briodol i ddarparu gofal sy'n canolbwyntio ar y claf sy'n bodloni'r holl ofynion rhesymol yn y sefyllfa honno gan ddefnyddio'r fethodoleg drionglog a nodir yn y canllawiau isod. Mae nifer y nyrsys yn golygu nifer y nyrsys cofrestredig.
10. Mae gofynion rhesymol yn golygu ystyried anghenion holistaidd y claf, gan gynnwys gofynion cymdeithasol, seicolegol, ysbrydol a chorfforol. Prif nyrs y ward sy'n gyfrifol am sicrhau bod yr anghenion hyn yn cael eu hasesu a'u dosbarthu gan ddefnyddio disgrifyddion Lefelau Gofal Cymru, fel y'u nodir yn y canllawiau gweithredol.

Lefel y Staff Nyrsio

11. Rhaid i'r cyfrifiad a wneir gan y person dynodedig arwain at bennu lefel y staff nyrsio ar gyfer ardal y ward. Yn ymarferol, bydd y lefel ofynnol o staff nyrsio yn cael ei phennu a bydd rhestr ddyletswyddau arfaethedig ar gyfer ardal y ward yn cael ei llunio. Dylai'r gwaith o gynnal lefel y staff nyrsio gael ei ariannu o ddyraniad refeniw'r BILI (neu'r Ymddiriedolaeth), gan ystyried pwyntiau cyflog gwirioneddol staff a gyflogir ar wardiau.

Term	Diffiniad
Lefel Ofynnol o Staff	Cyfanswm nifer y staff sydd ei angen i gyflawni'r rhestr ddyletswyddau arfaethedig (a bennir gan ddefnyddio'r dull trionglog yn adran 25C) a fydd yn galluogi nyrsys i roi gofal i gleifion sy'n bodloni pob gofyniad rhesymol yn y sefyllfa berthnasol. Mae hyn yn cynnwys staff i gyflenwi ar gyfer absenoldebau e.e. absenoldebau oherwydd mamolaeth a salwch; a swyddogaethau staff eraill sy'n lleihau'r amser sydd ar gael i staff ofalu am gleifion. Ni ddylid cynnwys unigolion ychwanegol megis myfyrwyr a phrif nyrsys/rheolwyr yn y rhestr ddyletswyddau arfaethedig.

12. Dylid gwneud y cyfrifiad bob chwe mis o leiaf, wrth fewngofnodi data'r adnodd cynllunio'r gweithlu, pan fydd newid mewn defnydd/gwasanaeth sy'n debygol o newid lefel y staff nyrsio, neu os bydd y person dynodedig yn tybio bod angen ei wneud, er enghraifft yn dilyn adroddiad ar eithriadau gan y brif nyrs. Dylai lefel y staff nyrsio ar gyfer pob ward feddygol aciwt i oedolion a phob ward lawfeddygol aciwt i oedolion gael ei chyflwyno'n ffurfiol gan y person dynodedig i Fwrdd y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) yn flynyddol. Yn ogystal, dylai Bwrdd y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) gael diweddariad ysgrifenedig o lefel y staff nyrsio ar gyfer pob ward feddygol aciwt i oedolion a phob ward lawfeddygol aciwt i oedolion pan fydd newid mewn defnydd/gwasanaeth sydd

wedi arwain at newid lefel y staff nyrsio, neu os bydd y person dynodedig yn tybio bod angen gwneud hynny.

Camau Rhesymol

13. Mae adran 25B(1) yn ei gwneud yn ofynnol i BILlau ac Ymddiriedolaethau gymryd pob cam rhesymol i gynnal lefel y staff nyrsio. Ystyr cynnal yw sicrhau bod y lefel ofynnol o nyrsys cofrestredig ar gael i gyflawni'r rhestr ddyletswyddau arfaethedig. Staff cyflogedig ddylai wneud hyn ond gellir defnyddio gweithwyr dros dro os bydd angen. (Gweler yr adran barn broffesiynol am ganllawiau ar yr effaith a gaiff defnyddio staff dros dro ar y cyfrifiad.)
14. Cydnabyddir bod yr amgylchedd clinigol yn gymhleth ac y gall y rhestr ddyletswyddau arfaethedig gael ei hamrywio'n briodol weithiau er mwyn ymateb i ddibyniaeth cleifion ac aciwtedd yn y system. Dylai'r brif nyrs a'r uwch nyrs asesu'r sefyllfa yn barhaus a rhoi'r newyddion diweddaraf yn ffurfiol i'r person dynodedig. Dylai'r person dynodedig ystyried p'un a oes angen ail-gyfrifo lefel y staff nyrsio (e.e. o dan yr amgylchiadau a nodir ym mharagraff 12).
15. Dylai BILlau ac Ymddiriedolaethau roi systemau ar waith sy'n eu galluogi i adolygu a chofnodi pob achlysur pan fo lefel y staff nyrsio yn wahanol i'r rhestr ddyletswyddau arfaethedig.
16. Y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) sy'n gyfrifol am wneud penderfyniadau ynghylch cynnal lefel y staff nyrsio a dylai'r penderfyniadau hynny fod yn seiliedig ar farn broffesiynol y Cyfarwyddwyr Gweithredol sy'n gyfrifol am bortffolios Nyrsio, Cyllid, Gweithlu a Gweithrediadau a'r dystiolaeth a roddir ganddynt. Dylai'r BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) gytuno ar y fframwaith gweithredu ar gyfer y penderfyniadau hyn, a ddylai nodi'r camau gweithredu i'w cymryd a chan bwy.
17. Ystyrir bod y camau rhesymol y dylid eu cymryd yn genedlaethol ac ar lefel BILlau ac Ymddiriedolaethau i gynnal lefelau staff nyrsio yn cynnwys y canlynol:

Camau cenedlaethol

- Rhannu a meincnodi data corfforaethol.

Camau corfforaethol strategol

- Cynllunio'r gweithlu i sicrhau cyflenwad parhaus o staff gofynnol a aseswyd gan ddefnyddio System Gynllunio Cymru.
- Recriwtio mewn modd gweithredol ac amserol ar lefel leol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol
- Strategaethau cadw staff sy'n cynnwys ystyried canlyniadau Arolwg Staff GIG Cymru
- Strategaethau lles yn y gwaith sy'n helpu nyrsys i gyflawni eu rolau

Camau gweithredol

- Defnyddio staff dros dro o fanc nyrsio sy'n briodol i'r gymysgedd o sgiliau a nodir yn y rhestr ddyletswyddau arfaethedig
  - Defnyddio staff dros dro o asiantaeth nyrsio sy'n briodol i'r gymysgedd o sgiliau a nodir yn y rhestr ddyletswyddau arfaethedig
  - Defnyddio staff o feysydd eraill o fewn y sefydliad am gyfnod dros dro
  - Cau gwelyau am gyfnod dros dro
  - Ystyried newidiadau i lwybr cleifion
18. Wrth gymryd y camau hyn, dylai BILlau ac Ymddiriedolaethau ystyried eu dyletswyddau o dan adran 25A i sicrhau bod digon o nyrsys ar gael fel bod ganddynt ddigon o amser i ofalu am eu cleifion mewn ffordd sensitif lle bynnag y caiff gwasanaethau nyrsio eu darparu.
19. Dylai'r camau hyn a'r fframwaith gweithredu gael eu cynnwys ym mholisi uwchgyfeirio a chynlluniau parhad busnes y Bwrdd.

Hysbysu Cleifion

20. Mae adran 25B(1)(c) yn nodi bod yn rhaid i BILlau ac Ymddiriedolaethau wneud trefniadau i hysbysu cleifion o lefel y staff nyrsio.
21. Dylai papurau bwrdd cyhoeddus y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) gynnwys lefel y staff nyrsio ar gyfer pob ward feddygol aciwt i oedolion a phob ward lawfeddygol aciwt i oedolion bob blwyddyn. Yn ogystal, dylai Bwrdd y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) gael diweddariad ysgrifenedig o lefel y staff nyrsio ar gyfer pob ward feddygol aciwt i oedolion a phob ward lawfeddygol aciwt i oedolion pan fydd newid mewn defnydd/gwasanaeth sydd wedi arwain at newid lefel y staff nyrsio, neu os bydd y person dynodedig yn tybio bod angen gwneud hynny.
22. Rhaid i gleifion gael eu hysbysu o lefel y staff nyrsio ar gyfer pob ward feddygol aciwt i oedolion a phob ward lawfeddygol aciwt i oedolion, a'u hysbysu hefyd o'r dyddiad y cytunodd y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) ar lefel y staff nyrsio. Dylai hyn fod yn hawdd i unrhyw sy'n ymweld â'r ward ei weld.
23. Dylai 'cwestiynau cyffredin' ar lefel y staff nyrsio fod ar gael yn hawdd i gleifion. Dylai'r rhain gynnwys sut i godi pryderon ynghylch lefel y staff nyrsio.
24. Dylai'r wybodaeth gael ei darparu mewn fformat hygyrch sy'n ddealladwy i gleifion.
25. Rhaid i'r BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) gydymffurfio ag unrhyw rwymedigaethau sy'n berthnasol iddynt o dan Safonau'r Gymraeg i ddarparu'r wybodaeth hon.

Sefyllfaoedd Lle mae Adran 25B yn Berthnasol

26. Mae adran 25B(3) yn nodi'r sefyllfaoedd lle mae'r ddyletswydd i gyfrifo, a chynnal, lefelau staff nyrsio o dan adran 25B yn berthnasol. Ar hyn o bryd, mae adran 25B yn berthnasol i wardiau meddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol a wardiau llawfeddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol.

27. O dan unrhyw amgylchiadau, bydd y diffiniadau isod o ward feddygol aciwt i oedolion neu ward lawfeddygol aciwt i oedolion yn berthnasol yn ôl prif ddiben y ward.

Wardiau meddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnl

28. Mae "ward feddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnl" yn golygu ardal lle y caiff cleifion 18 oed neu drosodd eu trin ar gyfer anaf neu salwch aciwt ac mae angen ymyrraeth feddygol gynlluniedig neu frys arnynt a roddir gan feddyg ymgynghorol neu o dan oruchwyliaeth meddyg ymgynghorol. Ystyrir bod cleifion yn cael eu trin os oes angen ymyrraeth gan y meddyg ymgynghorol a/neu ei dîm a/neu ymarferwyr uwch ar gyfer eu hanaf neu salwch.

Eithriadau:

Nid ystyrir bod y lleoliadau gofal canlynol yn dod o dan ddiffiniad "wardiau meddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnl":

- unedau derbyn/asesu aciwt ar gyfer derbyniadau byrdymor at ddibenion asesu sy'n amlwg yn wahanol i wardiau meddygol aciwt i gleifion mewnl;
- unedau gofal dwys;
- unedau dibyniaeth fawr;
- unedau gofal coronaidd;
- unedau dialysis arenol;
- gwasanaethau mamolaeth;
- gwasanaethau iechyd meddwl;
- gwasanaethau anabledd dysgu;
- unedau neu wardiau gofal dydd;
- wardiau adsefydlu.

Wardiau llawfeddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnl

29. Mae "ward llawfeddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnl" yn golygu ardal lle y caiff cleifion 18 oed neu drosodd eu trin ar gyfer anaf neu salwch aciwt ac mae angen llawdriniaeth gynlluniedig neu frys arnynt a roddir gan llawfeddyg ymgynghorol neu o dan oruchwyliaeth llawfeddyg ymgynghorol.

Ystyrir bod cleifion yn cael eu trin os oes angen ymyrraeth gan y meddyg ymgynghorol a/neu ei dîm a/neu ymarferwyr ar gyfer eu hanaf neu salwch.

Eithriadau:

Nid ystyrir bod y lleoliadau gofal canlynol yn dod o dan ddiffiniad "wardiau llawfeddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol":

- unedau penderfyniadau llawfeddygol aciwt ar gyfer derbyniadau byrdymor at ddibenion asesu sy'n amlwg yn wahanol i wardiau llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol;
- gofal dwys;
- unedau dibyniaeth fawr;
- gwasanaethau mamolaeth;
- unedau neu wardiau gofal dydd;
- gwasanaethau anabledd dysgu;
- gwasanaethau iechyd meddwl;

30. Dylai BILlau ac Ymddiriedolaethau benderfynu pa ardaloedd ward sy'n bodloni diffiniadau wardiau meddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol a wardiau llawfeddygol aciwt i oedolion sy'n gleifion mewnol. Dylai hyn gael ei gynnwys yn y cyflwyniad ffurfiol o lefel y staff nyrsio a roddir i'r BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) fel y nodir ym mharagraffau 12 a 21.

Adran 25C (Lefelau staff nyrsio:dull cyfrifo)

Cyflwyniad

31. Mae adran 25C yn nodi'r dull y mae'n rhaid i'r person dynodedig ei ddefnyddio i gyfrifo lefel y staff nyrsio. Mae'r dull hwn yn adlewyrchu dull trionglog.

32. Wrth gyfrifo lefel y staff nyrsio, rhaid i berson dynodedig

- arfer barn broffesiynol;
- ystyried y gymhareb gyfartalog o nyrsys i gleifion sy'n briodol ar gyfer rhoi gofal i gleifion sy'n bodloni pob gofyniad rhesymol, wedi'i amcangyfrif ar gyfer cyfnod penodol gan ddefnyddio adnoddau cynllunio'r gweithlu
- ystyried y graddau y gwyddys fod lles cleifion yn arbennig o sensitif i'r gofal a roddir gan nyrs.

33. Mae'r broses driongllog yn hwyluso'r gwaith o ddilysu canlyniadau data a geir o'r adnodd cynllunio'r gweithlu sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac yn rhoi mwy o sicrwydd drwy'r broses o groesddilysu mwy na dwy ffynhonnell.
34. Mae'r tair elfen hyn yn ystyriaethau annibynnol y mae'n rhaid eu triongli er mwyn cyfrifo lefel y staff nyrsio. Nid oes unrhyw hierarchaeth i'w hystyried; y person dynodedig fydd yn nodi'r flaenoriaeth ym mhob sefyllfa, yn ôl ei ddisgresiwn. Dylid cofnodi'r rhesymeg dros y penderfyniad hwn.
35. Dylai'r cyfrifiad a wneir gan y person dynodedig gael ei lywio gan y nyrsys cofrestredig o fewn y ward a'r strwythur rheoli nyrsys lle mae lefel y staff nyrsio yn gymwys. Mae hyn yn golygu y dylai safbwyntiau'r prif nyrs, yr uwch-nyrs/metron/nyrs arwain a chyfarwyddwr nyrsio'r gyfarwyddiaeth/y cyfarwyddwr nyrsio rhanbarthol/y prif nyrs/nyrs y bwrdd clinigol gael ei chyflwyno i'r person dynodedig.
36. Dylai'r ffordd y cafodd y safbwyntiau hyn eu hystyried ffurfio rhan o'r fframwaith gweithredu y cyfeiriwyd ato ym mharagraff 16, a'r adroddiad ar lefel y staff nyrsio ar gyfer Bwrdd y BILL (neu'r Ymddiriedolaeth) y cyfeiriwyd ato ym mharagraff 12.

Barn Broffesiynol

37. Dylai'r farn broffesiynol a arferir gan y person dynodedig, wrth wneud pob cyfrifiad, gynnwys yr holl agweddau canlynol:
- I. Cymwysterau, cymwyseddau, sgiliau a phrofiad y nyrsys sy'n rhoi gofal i gleifion. Mae hyn yn cynnwys ystyried datblygiad proffesiynol parhaus, y broses ail-ddilysu a gofynion hyfforddiant gorfodol sy'n berthnasol i'r nyrsys a gyflogir ar y ward, a sicrhau bod staff nyrsio yn cael amser i gael yr hyfforddiant priodol ar gyfer y gofal y mae'n ofynnol iddynt ei roi.

- II. Effaith defnyddio staff dros dro ar lefel y staff nyrsio, er enghraifft ystyried parhad gofal cleifion a'r ystod o weithgareddau y gall staff dros dro eu cynnal.
  - III. Yr amodau sy'n berthnasol i'r gofal a roddir gan nyrs, gan gynnwys ystyriaethau sy'n ymwneud ag anghenion diwylliannol cleifion. Er enghraifft, ystyried arferion crefyddol a diwylliannol a allai effeithio ar lefel y staff nyrsio.
  - IV. Yr amodau sy'n berthnasol i'r gofal a roddir gan nyrs, gan gynnwys ystyriaethau sy'n ymwneud â dynameg timau amlbroffesiynol. Er enghraifft, pan fo gweithwyr amlbroffesiynol yn rhoi triniaeth yn ogystal â gofal cleifion mewnol.
  - V. Yr effaith bosibl a gaiff cyflwr a chynllun ffisegol y ward ar y gofal a roddir gan nyrs neu mewn sefyllfa arall lle y rhoddir gofal, er enghraifft effaith ystafelloedd sengl lluosog.
  - VI. Trosiant cleifion sy'n cael gofal a nifer gyffredinol y gwelyau a ddefnyddir. Mae hyn yn cynnwys gweithgareddau eraill ar y ward fel clinigau/triniaethau i gleifion allanol a'r defnydd o welyau hyblyg.
  - VII. Gwasanaethau neu ofal a roddir i gleifion gan weithwyr iechyd proffesiynol eraill neu aelodau eraill o staff (er enghraifft, gweithwyr cymorth gofal iechyd), eu cymwysterau, cymwyseddu, sgiliau a'u profiad; mewn perthynas â'r gofal sydd angen ei roi a'r gofyniad i nyrsys cofrestredig gefnogi, dirprwyo a goruchwyllo, er enghraifft, rhoi bwyd a diod, a goruchwyllo cleifion yn unigol.
  - VIII. Unrhyw ofynion a bennir gan reoleiddiwr i gefnogi myfyrwyr a dysgwyr.
  - IX. Y graddau y mae'n ofynnol i'r nyrsys sy'n rhoi'r gofal ymgymryd â swyddogaethau gweinyddol.
  - X. Cymhlethdod anghenion cleifion yn ogystal â'u hanghenion meddygol neu lawfeddygol, er enghraifft cleifion ag anabledau dysgu.
  - XI. Cynnig gwasanaeth Cymraeg yn rhagweithiol heb i rywun orfod gofyn amdano, fel y nodir yn y fframwaith strategol Mwy na Geiriau.
38. Dylai barn broffesiynol y person dynodedig gael ei llywio gan unrhyw ganllawiau, egwyddorion neu waith ymchwil perthnasol ac arbenigol sy'n berthnasol i staff nyrsio proffesiynol a safonau arfer gorau presennol.
39. Ar ôl ystyried y ffactorau hyn, dylid cymhwyso cynnydd o 26.9% unwaith, cyn ei driongli â'r elfennau eraill er mwyn darparu ar gyfer absenoldebau staff o'r ward. (Cytunwyd yn 2011 y dylai 26.9% gael ei ddefnyddio gan Gyfarwyddwyr Nyrsio yng Nghymru fel y ffactor cynnydd yn seiliedig ar dystiolaeth.) Bydd BILlau ac Ymddiriedolaethau yn cael eu hysbysu o unrhyw newid i'r cynnydd hwn gan Brif Swyddog Nyrsio Cymru.

Adnodd Cynllunio'r Gweithlu sy'n Seiliedig ar Dystiolaeth

40. Rhaid defnyddio adnodd cynllunio'r gweithlu sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn ardal y ward. Mae hwn naill ai'n:

- Adnodd damcaniaethol sefydledig sydd wedi'i ddilysu i'w ddefnyddio drwy sefydlu sylfaen dystiolaeth o'i gymhwysedd mewn lleoliadau clinigol yng Nghymru.

Neu'n

- Adnodd a ddatblygwyd i'w ddefnyddio yn y GIG yng Nghymru sydd wedi'i ddilysu i'w ddefnyddio drwy sefydlu sylfaen dystiolaeth o'i gymhwysedd mewn lleoliadau clinigol yng Nghymru.

41. Bydd BILlau yn cael gwybod pa adnodd sy'n bodloni'r diffiniad a nodir ym mharagraff 40 gan swyddfa'r Prif Swyddog Nyrsio. Bydd y Prif Swyddog Nyrsio yn penderfynu bod yr adnodd yn defnyddio'r dystiolaeth orau sydd ar gael, gan gynnwys cymarebau amser nyrsys cofrestredig i anghenion cleifion yn ei algorithmau.

42. Mae canllawiau gweithredol ar ddefnyddio'r adnodd yn cael eu darparu gan y Prif Swyddog Nyrsio a Chyfarwyddwyr Nyrsio Gweithredol y GIG yng Nghymru, ac yn cael eu diweddarau yn ôl yr angen. Mae hyn yn cynnwys y misoedd pan ddylid cwblhau meysydd data'r adnodd. Dylid dilyn y canllawiau gweithredol hyn.

Pan fo lles claf yn arbennig o sensitif i'r gofal a roddir gan nyrs

43. Rhaid i'r person dynodedig ystyried yr amgylchiadau pan fo lles claf yn arbennig o sensitif i'r gofal a roddir gan nyrs fel rhan o'r dull trionglog bob tro y caiff lefel y staff nyrsio ei chyfrifo. Dylai'r ystyriaeth hon gynnwys dadansoddi'r data ar gyfer y sefyllfa gofal berthnasol mewn perthynas â'r canlynol:

- a. Cleifion yn cwmpo: dylai'r person dynodedig ystyried unrhyw achos o glaf yn cwmpo.
- b. Wlserau pwysu: dylai'r person dynodedig ystyried unrhyw wlserau pwysu y mae'r claf wedi'u datblygu a/neu sydd wedi gwaethygu wrth gael gofal fel claf mewnol.
- c. Camgymeriadau wrth weinyddu meddyginiaethau: dylai'r person dynodedig ystyried unrhyw gamgymeriadau a wnaed gan staff nyrsio wrth baratoi, gweinyddu neu hepgor meddyginiaeth.

Ym mhob achos, dylid ystyried y data sy'n ymwneud ag (a)-(c) uchod drwy adolygu p'un a gafodd lefel y staff nyrsio ei chynnal ar y pryd ac, os na ddigwyddodd hyn, p'un a oedd y methiant i gynnal lefel y staff nyrsio wedi cyfrannu at yr achos o gwmpo, yr wlser neu'r gwall ac unrhyw niwed a ddiodefodd y claf.

44. Yn ogystal â'r tri dangosydd a nodir uchod, gall y person dynodedig ystyried unrhyw ddangosydd arall sy'n sensitif i lefel y staff nyrsio y tybiant sy'n briodol

i'r ward lle mae lefel y staff nyrsio yn cael ei chyfrifo. Gallai enghreifftiau o ddangosyddion perthnasol eraill gynnwys;

- adborth gan gleifion;
- anghenion gofal heb eu diwallu;
- methiant i ymateb pan fo cleifion yn gwaethygu;
- llesiant staff; gallu staff i gymryd gwyliau; cydymffurfiaeth staff â gofynion i gwblhau hyfforddiant gorfodol ac adolygiadau datblygu perfformiad.

Amrywio Lefelau Staff Nyrsio

45. Mae adran 25C(2) yn caniatáu i'r person dynodedig gyfrifo lefelau staff nyrsio gwahanol mewn perthynas â chyfnodau amser gwahanol ac yn dibynnu ar yr amodau sy'n berthnasol i'r gofal a roddir gan nyrs. Dylid ystyried hyn wrth lunio'r rhestr ddyletswyddau arfaethedig sy'n cael ei chyflwyno i'r Bwrdd.

Adolygu

46. Bydd y canllawiau hyn yn cael eu hadolygu'n barhaus a'u diweddarau yn ôl yr angen ar ôl ymgynghori â BILlau, Ymddiriedolaethau'r GIG ac eraill pan fydd unrhyw newidiadau i'r canllawiau yn debygol o effeithio arnynt.